

UDBUDSNOTAT

Tre forskningsprojekter om forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme

Indledning

Med satspuljeaftalen for 2015 afsatte satspuljepartierne en økonomisk ramme på 60,9 mio. kr. til at styrke indsatsen til forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme. På satspuljen er der afsat 2 mio. kr. til forskningsprojekter.

Overordnet er formålet med forskningsprojektet at styrke det vidensbaserede arbejde indenfor forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme og at anvende forskningsresultaterne til at målrette og optimere forebyggelsesindsatsen.

Udbuddet fordeler sig på tre forskningsprojekter om radikaliserings og ekstremisme:

- Cross-over mellem bandemiljøer og ekstremistiske miljøer
- Radikaliserings af børn og familier
- Onlineradikaliserings

Forskningsprojekter

1. Cross-over mellem bandemiljøer og ekstremistiske miljøer

Ifølge Center for Terroranalyse ses der i stigende grad tætte forbindelser mellem kriminelle bandemiljøer og ekstremistiske miljøer. Det betyder, at der findes personer, som bevæger sig på tværs af begge miljøer (cross-over), hvilket forbinder kriminelle miljøer med en høj grad af voldsparathed med ekstremistisk propaganda og ekstremistiske miljøer. Dermed opstår en gråzone, hvor det er uklart om handlinger begået af personer i bandemiljøerne er politisk eller religiøst motiverede. I bandemiljøerne ses der tegn på radikaliserings, og det kan konstateres, at der er personer, som bevæger sig i begge miljøer, og som udnytter deres bandetilknytning og forbindelser til det kriminelle miljø til at skaffe sig adgang til våben mv.

Angrebene i Paris og København i begyndelsen af 2015 kan ses som eksempel på denne forbindelse, idet gerningsmændene i begge tilfælde havde kontakt til både bandemiljøer og ekstremistiske miljøer. Ligeledes har der indenfor de sidste par år forekommet eksempler på, at ekstremistiske miljøer og grupperinger med radikale holdninger har ageret alternativ til bandekriminalitet ved at tilbyde en anden form for fællesskab og moral. På den måde kan man risikere, at "færdigheder" og erfaringer fra kriminelle miljøer tages med ind i ekstremistiske miljøer, som så tilbyder en fortolkningsramme, der kan optræde som retfærdiggørelse for kriminelle handlinger. På flere måder tilbyder bander det samme som ekstremistiske miljøer, og omvendt kan ekstremistiske miljøer være attraktive for kriminelle. Derfor optræder fængsler ofte, når man beskæftiger sig med gråzonefænomenet, da det jævnlige sker, at personer fra de forskellige miljøer møder og evt. inspirerer hinanden under afsoning. Gerningsmændene fra både angrebene i København og Paris havde alle relationer til kriminelle miljøer og havde i begge tilfælde siddet i fængsel.

Der er flere eksempler på overlap mellem de to områder, men der mangler fortsat viden om karakteren af forholdet. Det er uklart, hvordan bevægelserne mellem de to områder foregår og opstår, hvilke risikogrupper, der er tale om, hvor de væsentlige snitflader er

9. oktober 2015

Udlændinge-, Integrations- og
Boligministeriet

Integrationskontoret

Slotsholmsgade 10
Post 1216 København K
Tel. 7226 8400
Mail uibm@uibm.dk
Web www.uibm.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Anna Arendrup Nielsen
Tel. 6198 3305
Mail aani@uibm.dk

osv. Ved at undersøge fænomenet nærmere kan forebyggelsesindsatsen i endnu højere grad målrettes og samtænkes med øvrige indsatser.

Formålet med undersøgelsen er:

- At afsøge viden om fænomenet med afsæt i både dansk empiri og udenlandske erfaringer og forskning med særligt fokus på, hvilke risikofaktorer, beskyttende faktorer og motiverende faktorer, der gør sig gældende i bevægelserne og relationen mellem de to områder
- At øge viden om risikogruppen ved bl.a. at undersøge:
 - Personkarakteristik
 - Hvad der får folk til at bevæge sig fra et kriminelt miljø til ekstremistisk miljøer
 - Hvilke konsekvenser det kan have for de ekstremistiske miljøer, at de tiltrække kriminelle typer
 - Om der er forskel på, hvad miljøerne tilbyder
- At bidrage til et klarere billede af overlap og eventuelle muligheder for styrket koordination og samarbejde mellem den generelle kriminalpræventive indsats, herunder særligt bandeexitindsatsen, og indsatsen for forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme
- At skabe et vidensgrundlag, der kan benyttes som en del af grundlaget for myndighedernes metodeudviklingsarbejde og rådgivning vedr. forebyggelse af radikaliserings.

Eksempler på eksisterende forskning og analyser på området:

- *Prevention of terrorism after the Copenhagen Shootings - Trends in recent attacks in the West* (2015), Ann-Sophie Hemmingsen
http://pure.diis.dk/ws/files/164116/Understanding_and_prevention_after_the_Copenhagen_shootings_WEB.pdf
- *The Politicisation of Violence: An Alternative to Radicalisation* (2015), Ann-Sophie Hemmingsen, Manni Crone og Jakob Peter Witt
http://pure.diis.dk/ws/files/284689/PB_Terrorism_or_crime_WEB.pdf
- *Vurdering af terrortruslen mod Danmark* (marts 2015), Center For Terroranalyse
<https://www.pet.dk/CTA/~media/CTA/20150318VTDPDF.ashx>
- *Social inclusion programmes and their contribution to the prevention of violent extremism* (2015), Yvon Dandurand

2. Radikalisering af børn og familier

Det er bredt anerkendt, at familien kan spille en nøglerolle ift. forebyggelse af radikalisering og ekstremisme og til at hjælpe personer ud af ekstremistiske miljøer. Forældre kan ofte være de første til at opdage, hvis en ung ændrer adfærd og udviser tegn på radikalisering og et stærkt netværk kan for mange være en afgørende støtte på vejen ud af et ekstremistisk miljø.

Men indimellem viser det sig, at det er familien, der repræsenterer en risikofaktor i form af direkte negativ indflydelse med fremhævelse af stereotyper og intolerance, der kan have en afsmittende effekt på børnenes verdensopfattelse eller sågar direkte opfordring til vold. Det gælder inden for alle former for ekstremisme – venstreekstremisme, højreekstremisme og ekstrem islamisme. Men problematikken er kompleks, og det er utroligt vanskeligt fx at vurdere, hvor grænsen går ift. intervention, og hvornår forældres eller øvrige familiemedlemmers påvirkning bliver til skade for barnets dannelse, trivsel eller sikkerhed.

I både Tyskland og England er der eksempler på denne problematik eksempelvis i forbindelse med højreekstremisme. Og i forbindelse med konflikten i Syrien er der i flere europæiske lande en række eksempler på børn og unge, der er blevet opfordret til eller hjulpet på vej af forældre eller andre familiemedlemmer til at deltage i væbnet konflikt ligesom der også er eksempler på, at hele familier er udrejst. Men fænomenet radikalisering internt i familien og omfanget af fænomenet er forskningsmæssigt underbelyst.

Problemstillingen om forældres radikalisering af børn har også været aktuel i en dansk kontekst, og der er behov for øget viden om fænomenet, så myndighederne er klædt på til også at være opmærksomme på og kan håndtere denne udfordring.

Formålet med undersøgelsen er:

- At afsøge viden om fænomenet med afsæt i både dansk empiri og udenlandske erfaringer og forskning
- At sætte fokus på, hvilke dynamikker, der gør sig gældende, når radikalisering forekommer internt i en familie
- At skabe øget fokus på fænomenet og få skabt solid viden på området mhp. at afkræfte eventuelle fordomme
- At skabe et vidensgrundlag, der kan benyttes som en del af grundlaget for myndighedernes metodeudviklingsarbejde og rådgivning vedr. forebyggelse af radikalisering.

Eksempler på eksisterende forskning og analyser på området:

Det er kendetegnende for forskning om sammenhængen mellem familierelationer og radikalisering, at der oftest er fokus på den positive rolle familien kan spille i forebyggelsesindsatsen og i forhold til at hjælpe personer ud af ekstremistiske miljøer. Ikke desto mindre kan nogle af de samme faktorer i den sammenhæng spille en væsentlig rolle, når familien har en negativ indflydelse.

- I EU regi medfinansierer Danmark forskningsprojektet *FORMERS AND FAMILIES: involving family members of extremists in countering radicalisation and supporting de-radicalisation*. Projektet undersøger, hvilken rolle familie og familiemedlemmer kan spille ift. radikalisering af unge, og hvordan man evt. kan inddrage dem i forebyggelsen.

- *The Importance of Family: The Key to Understanding the Evolution of Jihadism in Australia* (2014), Shandon Harris-Hogan

<http://www.securitychallenges.org.au/ArticlePDFs/SC%2010-1%20Harris-Hogan.pdf>

- *Supporting families of foreign fighters. A realistic approach for measuring the effectiveness* (2015), Amy-Jane Gielen
- *Family and Politics: Does Parental Unemployment Cause Right-Wing Extremism?* (2006), Thomas Siedler

<http://ftp.iza.org/dp2411.pdf>

- *Growing-Up Neo-Nazi: Family Life Among Germany's Far-Right Extremists* (2011), Spiegel Online

3. Onlineradikalisering

Internettet spiller en betydelig og voksende rolle i udbredelsen af propaganda i dag. Propagandamateriale inden for både militant islamistiske, venstre- og højreekstremistiske miljøer publiceres og distribueres i stigende omfang via sociale medier. Og mødet med ekstremistiske grupperinger og deres propaganda kan i yderste konsekvens være med til at motivere personer til at begå kriminelle handlinger, såsom hadforbrydelser og terror. De ekstremistiske miljøer bliver bedre og bedre til at udnytte det spillerum sociale medier stiller til rådighed, og deres tilstedeværelse og strategier bliver mere og mere målrettede og sofistikerede.

Der er fortsat begrænset viden om, hvilken rolle spredning af propaganda og rekruttering via nettet har på en radikaliseringsproces, samt hvordan brugen af de sociale medier spiller sammen med offline rekruttering. Der er derfor behov for øget viden om, hvilke strategier de ekstremistiske miljøer anvender, og hvilke medier, de benytter. Det foreslås derfor, at der forskes yderligere i, hvordan de ekstremistiske miljøer i Danmark anvender internettet og de sociale medier som middel til rekruttering, samt hvordan miljøernes udnyttelse af internettet spiller sammen med deres "offline" strategier.

Formålet med undersøgelsen er:

- At afsøge viden om fænomenet med afsæt i både dansk empiri og udenlandske erfaringer og forskning med særligt fokus på, hvilke strategier de ekstremistiske miljøer anvender og hvilke medier, de benytter
- At undersøge hvilke og hvordan ekstremistiske miljøer anvender sociale medier specifikt til rekruttering, og hvordan miljøernes udnyttelse af internettet spiller sammen med deres "offline" strategier
- At undersøge de ekstremistiske miljøers adfærd på nettet som reaktion på interventioner og forebyggelsestiltag som takedowns og spredning af modfortællinger.
- At skabe et vidensgrundlag, der kan benyttes som en del af grundlaget for myndighedernes metodeudviklingsarbejde og rådgivning vedr. forebyggelse af radikalisering

Eksempler på eksisterende forskning og analyser på området:

- *Online-radikalisering – Forebyggelse på internettet* (2015), Tobias Gemmerli
http://www.diis.dk/files/media/publications/publikationer_2015/diis_report_2015-03_web.pdf
- *Kampen mod online-radikalisering starter offline* (2015), Tobias Gemmerli
http://www.diis.dk/files/media/documents/publications/pb_onlineradikalisering_web.pdf
- *Forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme på internett* (2013), Inger Marie Sunde (Red.)
https://www.regjeringen.no/contentassets/43716ef78a2b410c9e9fb8601dff0216/rapport_forebygging-rad-eks.pdf
- *Does Propaganda Incite Violence?* (2015), Richard Ashby Wilson and Christine Lillie
<https://www.ias.edu/ias-letter/2015/wilson-lillie-propaganda>
- Sara Jul Jacobsen PhD studerende ved Roskilde Universitets Center: *Positioning and identity construction among Danish Jihadi groups - 'Us' and 'them' - narratives in worldviews represented by dansih Jihadi groups on social media*
- *Mediatized Extreme Right Activism and Discourse: The Case of "The Immortals"* (2015), Rikke Alberg Peters

- *The ISIS Twitter Census - Defining and describing the population of ISIS supporters on Twitter* (2015), J.M. Berger and Jonathon Morgan

http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2015/03/isis-twitter-census-berger-morgan/isis_twitter_census_berger_morgan.pdf

Tænketaanke, der beskæftiger sig med radikalisering og ekstremisme, relateret til alle 3 projekter:

- *International Centre for the Study of Radicalisation*

<http://icsr.info/>

- *Institute for Strategic Dialogue* herunder *Radicalisation Awareness Network* og *Policy Planners Network*

<http://www.strategicdialogue.org/>